

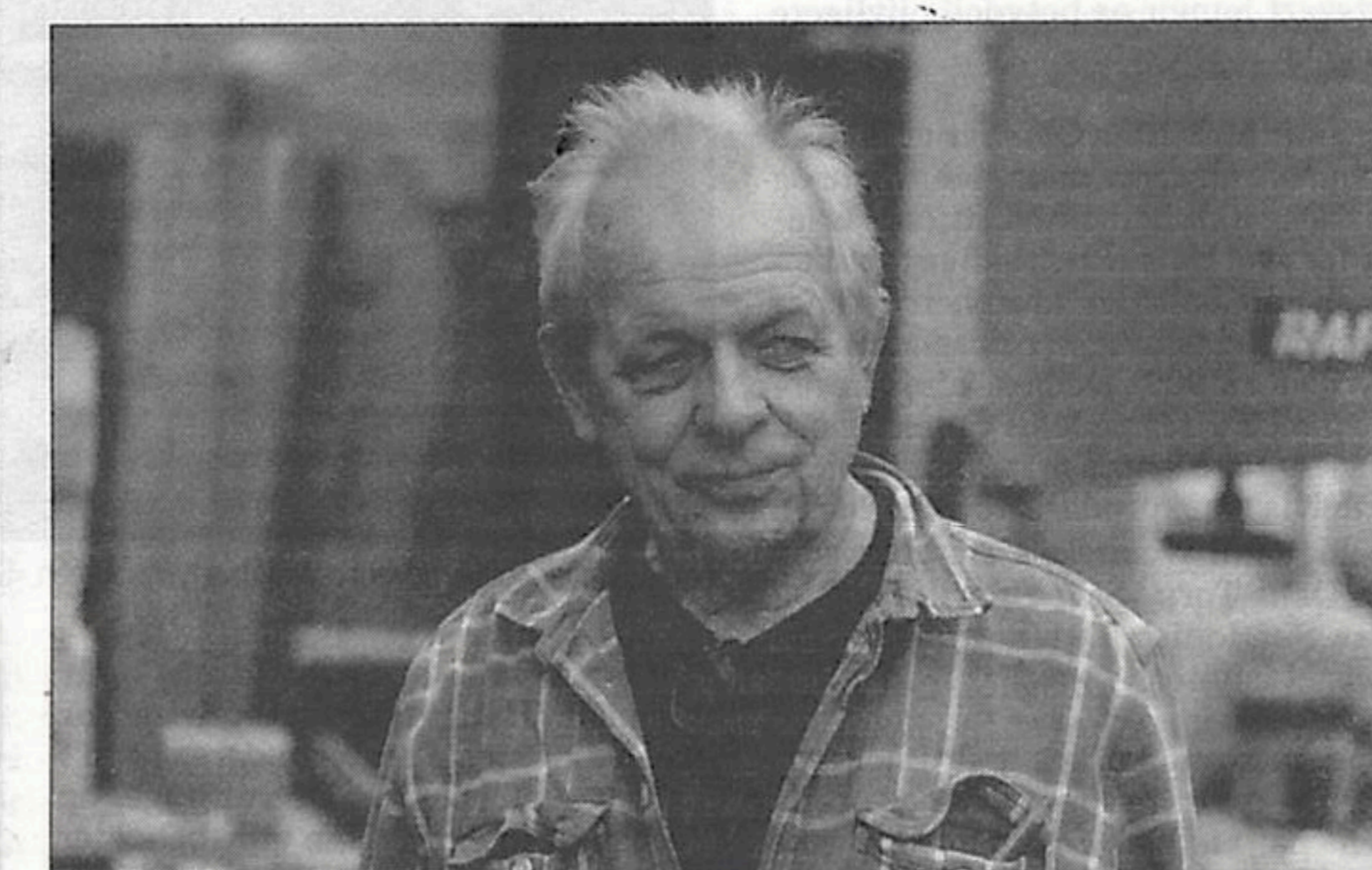
Kristian Blystad viser både skulpturer og skisser i separatutstillingen i Galleri K.

Foto: Øystein Thorvaldsen/Galleri K

Kristian Blystads «Fritt etter Goya» (2021-24) er hovedverket i den sterke utstillingen i Galleri K. Foto: Øystein Thorvaldsen/gjengitt med Galleri K

Kristian Blystad er en stillfaren mann som mestrer håndverket som kreves for å gjøre steinhoggeri til kunst. Her er han fotografert av Halvor Bodin, som har gjort en fremragende jobb med bokens design. Foto: Halvor Bodin

I en særstilling innen norsk skulptur

Det er ikke ofte du ser en aldrende kunstner fornye seg i samme grad som det Kristian Blystad gjør nå. 78 år ung markerer han seg med bok og utstilling.

KUNST
Kristian Blystad
«Nye skulpturer»
Galleri K

BOK
Øivind Storm Bjerke
«Kristian Blystad»
Orfeus forlag

I hagen utenfor Galleri K på Skillebekk har det lenge stått en Blystad-torso i patinert bronse. Jeg liker å kaste et blikk på den grovt tilhuggede overkroppen når jeg går inn i det velrenommerede galleriet på Oslos beste vestkant. I hvert fall trodde jeg det inntil jeg satt og bladde i den nye, mursteinstykket boken som er kommet ut to uker ut i utstillingsperioden for hans nye separatutstilling i galleriet. For der, på side 192, står det et bilde av en annen Blystad-skulptur på samme sted: «Bauta». Den ble vist i forbindelse med hans forrige utstilling i 2017, men den er for lengst solgt og fjernet.

Inne i galleriet møter du en serie skulpturer som kan blåse hodet ut på noen og enhver. Utstillingen fungerer utmerket som en helhet, men det er spenningen i de enkelte skulpturene som kan få deg til å ønske å bli værende. Her spilles det ut krefter som står i relieff til opplevelsen av din egen kropp. Med titler som

«Vridende», «Rullende» og «Slyn- gende» skaper Blystad bilder av stiliserte kroppar som blir utsatt for heftige hendelser. Mine tanker ledes raskt til pågående kriger, og «Fallet» kan få deg til å tenke på en menneskekropp som treffer bakken etter å ha blitt kastet opp i luften etter en bombeeksplosjon. Men en skulptur som «Flytende» kan like gjerne få deg til å tenke på frihetsfølelsen ved å svømme i sjøen. Galleriet beskriver den som en figur som «er slynget av gårde og flyter i luften». – «(...) like før den treffer bakken» – kan man jo tilføye?

Helt innerst i lokalet står utstillingens hovedverk, «Fritt etter Goya». Min første tanke var at det var et morsomt øyeblikksbilde fra en fotballkamp, der to spillere kjemper om ballen. Men det er ingen ball der, og den ene figuren mangler armer mens den andres bein er kuttet ved kneet. Inspirasjonen er hentet fra ett av den spanske kunstneren

Goyas hovedverk, «Menn som kjemper med kjemper» (cirka 1820-23). Det henger til daglig i Prado-museet i Madrid. Maleriet hører hjemme blant hans «svarte malerier», skildringer av krigens grusomheter. De stammer fra en tid da situasjonen i Spania hadde mange likhetstrekk med de politiske bevegelsene vi ser utvikle seg nå. Bildenes intensitet har gitt dem en sentral plass i kunsthistorien.

Slik jeg ser det blir Blystads skulptur en fortettet tolkning av den galskapen vi har sett utvikle seg i verden de senere årene. Samlet sett blir denne utstillingen en sylskarp advarsel om hvem som er de virkelige ofrene i de krigene og politiske konfliktene vi ser utspille seg. Utstillingen med den tørre tittelen «Nye skulpturer» er en påminnelse om de humanitære kostnadene ved enhver krig.

Det å se Kristian Blystads skulpturer

som dagsaktuelle, politiske kommentarer er en helt ny ting. Vi er vant til å betrakte hans verk som estetiske og håndverksmessige mesterverk som spisser og forfiner en tradisjon av figurativ skulptur i modernistisk retning. Faktaene nevnt i innledningen peker på en faktor som Øivind Storm Bjerkes bok dokumenterer, nemlig det at Kristian Blystad (født 1946) er en meget produktiv og populær billedhogger. Andre skulptører har kanskje en eller to separatutstillinger gjennom livet. Blystad har hatt seks separatutstillinger i Galleri K siden 1990. I tillegg har han vært Festsjef i Bergen (1994) og han har hatt separatutstillinger på Henie Onstad kunstsenter (1994), Schæffergården i København (1996), Vigeland-museet (2001) og Nils Aas kunstverksted på Inderøya (2010).

I tillegg til alt dette har han deltatt på 33 kollektivutstillinger og utført over 50 utsmykninger. Og da snakker vi ikke

bare om et stort antall, men også om svære volumer, som operataket (sammen med Kalle Grude og Jorunn Sannes) og den 14 meter høye gavlskulpturen på den norske ambassaden i Berlin. Den 500 kvadratmeter store fotgjengerrampen ved togstasjonen i Lillehammer er også verdt å nevne. Alle disse er gjort sammen med arkitektkontoret Snøhetta, den siste til OL på Lillehammer i 1994. Etter tretti år er den nå (ifølge Storm Bjerke) rivningstruet.

Overraskelsen med utstillingens krigssassosiasjoner er én ting. Separatutstillingen i Galleri K overrasker også med materialfølelsen. Skulpturene er laget i grovt skåret og tilhugget treverk, og overflateteksturen gir deg lyst til å ta og føle på dem. Gjør du det vil du oppdage at du er blitt lurt. Kun to av de fem store skulpturene er i treverk. De tre andre er støpt i bronse, men detaljering og patinering er så naturtro at de fleste vil tro det er treverk – inntil du banker på dem.

Du kan også føye til at han viser store skisser på vegg. Der er streken så levende at figurene nærmest spaserer ut av arket.

Det er ikke dårlig å overraske sitt publikum i en alder av 78 år. Men Kristian Blystad er en stillfaren mann, og han behøver ikke å skryte. Det gjør andre for ham. I monografien reiser kunsthistoriker Øivind Storm Bjerke en bauta over billedhuggeren. For det er det han er, en kunstner som jobber tett med materialet og føler seg frem til akkurat hvor i overflaten han skal sette meisen eller huggjernet. Den følsomheten denne fingerspissfølelsen resulterer i, plasserer ham i en særstilling i historien om norsk skulptur.

Den markante posisjonen festet seg allerede med hans første separatutstilling i Galleri K i 1990. Da sammenlignet Dagbladets kritiker Harald Flor ham med to andre skulptører som stilte ut

samtidig. I Flors øyne tapte de så det sang, og han skrev (allerede da) at Blystad hadde «(...) hogd seg ut et ståsted i vår kunsthistorie.» 34 år etter er ståstedet enda mer markant betydelig: Det er umulig å skrive norsk kunsthistorie uten Kristian Blystad i en sentral rolle.

PS. Den grønnpatinerte bronse-skulpturen «Kropp» står fortsatt i hagen utenfor Galleri K. Den har stått der siden 2017.

LARS ELTON
Kunstkritiker
KUNST
lars@elton.no

